

# ปัญหามลพิษ จากการเร่งกู้คืนอุตสาหกรรม

โดย ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธงชัย พรรณสวัสดิ์  
ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รัฐบาลได้ประกาศจะกู้คืนอุตสาหกรรมโดยเร่งด่วน ทั้งนี้เพื่อฟื้นฟูภาคอุตสาหกรรมให้กลับมาขึ้นได้โดยเร็ว ซึ่งจะมีผลดีต่อเศรษฐกิจชาติโดยรวม อันนี้ไม่มีใครเถียง และคงยกมือสนับสนุนกันถ้วนหน้า เพราะนอกจากจะแก้ปัญหามลพิษทางเศรษฐกิจแล้วยังแก้ปัญหามลพิษทางสังคม เช่น ด้านแรงงาน ด้านนโยบายที่จะมีตามมาหากไม่มีงานทำ ฯลฯ ได้อีกด้วย แต่ที่อาจมีปัญหาคือการเร่งกู้โดยไม่รอบคอบ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียมหาศาลตามมาโดยเฉพาะในด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ การที่หน่วยงานราชการบางแห่งที่รับผิดชอบดูแลเรื่องมลพิษให้กับประเทศออกมาบอกว่าให้กู้ไปก่อน โดยสรุปหรือปล่อยระบายน้ำทิ้งออกจากบริเวณนิคมฯไปก่อน แล้วจะเฝ้าตรวจคุณภาพ น้ำตามไป หากมีปัญหาตรงไหนก็จะหามาตรการแก้ไขเป็นกรณีไป

คำตอบหรือมาตรการแบบนี้คงยอมรับไม่ได้ในเชิงสิ่งแวดล้อม เพราะจากปัญหาที่เป็นเฉพาะจุดและอยู่ในขอบเขตที่ควบคุมได้ (บ้าง) อย่างในกำแพงดินรอบนิคมฯ กลายมาเป็นปัญหาที่กินบริเวณทุ่งกว้างแบบหาขอบเขตไม่ได้ ซึ่งในทางวิชาการวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมเขาเรียกว่า Diffused Pollution (หรือมลพิษแพร่) หรือ Non-Point Source (แหล่งที่หาจุดกำเนิดไม่เจอ) ซึ่งเขาไม่ทำกัน

สิ่งที่ควรทำก่อน ณ ขณะนี้ คือการสำรวจว่ามลพิษที่ขังอยู่ในนิคมฯ และต้องการสูบหรือระบายออกนั้นมีมลพิษปะปนอยู่มากน้อยเพียงใด หากมีน้อยก็สามารถเร่งกู้ได้ทันที แต่หากมีมากเกินไปที่สิ่งแวดล้อมจะรองรับได้ก็ควรกักเก็บไว้ก่อนและหาทางบำบัดให้ดีขึ้นก่อนจะปล่อยระบายออกนอกบริเวณ ประสบการณ์ในการกักมลพิษเมื่อมีพายุขึ้นฝั่งที่เมืองนิวยอร์กในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเขาใช้หลากหลายวิธี เช่น การเอาถุงทรายกักตะกอน การใส่สารเคมีเพื่อตกตะกอนมลพิษ ฯลฯ เป็นบทเรียนที่เราสามารถเรียนรู้จากเขาได้อย่างเร็ว

สำหรับการที่จะวิเคราะห์ว่าสามารถระบายน้ำออกจากนิคมฯได้หรือไม่ มีปัจจัยที่ควรพ่วงเล็งอยู่ 4 ปัจจัย คือ

1. อัตราการเจือจางจากน้ำที่เจือปนอยู่ในทุ่งเมื่อเทียบกับน้ำที่จะปล่อยออกมา ว่ามีมากน้อยเพียงใด หากการเจือจางมากพอก็อาจจะไม่มีปัญหา ทั้งนี้หากนิคมฯมีขนาด  $3 \times 3$  ตารางกิโลเมตร และน้ำท่วมสูง 2 เมตร จะมีปริมาตรน้ำประมาณ  $3 \times 3 \times 1,000,000 \times 2$  หรือ 18